

ПСИХОЛОГІЧНЕ НАПРУЖЕННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Проблема психологічного напруження в професійній управлінській діяльності є актуальною в сучасному суспільстві, оскільки кожен може знаходитися в різних психічних станах під час виконання певних трудових завдань і кожен може відчувати себе напруженим.

Психічне напруження - це психічний стан, який характеризується передбаченням несприятливих для людини розвитку подій, що супроводжується відчуттями тривоги, страху, дискомфорту. Напруженість організму - це інтегрований психофізіологічний стан. Залежно від особливостей виконання різноманітної діяльності навантаження може значно активізувати різні фізіологічні системи, підвищуючи рівень їх функціонування.

Професійна діяльність керівника передбачає його обов'язкову взаємодію з іншими людьми. Ніякі виробничі процеси не йдуть самі по собі, оскільки за ними стоїть злагоджена, високо організована спільна діяльність колективу, яка і існує як спільна лише тому, що є необхідна для такої діяльності взаємодія, спілкування.

Праця сучасного керівника-управлінця має цілий ряд істотних особливостей, які відрізняють його від трудової діяльності безпосередніх працівників. Це визначається, насамперед, тим, що в основі професійної діяльності менеджера лежить постійний вплив на своїх підлеглих для спонукання їх до дій, що призводить організацію до успіху. З цього випливає, що управлінська діяльність опосередковується по відношенню до результатів загально організаційної (групової) діяльності різноманітною діяльністю працівників.

До головних особливостей управлінської праці можна віднести наступне:

- постійна необхідність взаємодії з людьми (при цьому взаємодія здійснюється перш за все з підлеглими, так звана управлінська взаємодія, що спрямована на організацію й стимулювання ефективної роботи співробітників);

- спілкування з іншими керівниками (розглядаючи вертикальний напрямок взаємодії, не можна не відзначити важливість горизонтальних інтеракцій між керівниками; тут є ряд принципових особливостей, пов'язаних зі спільною реалізацією комплексу управлінських функцій, координацією міжгрупової взаємодії, складною системою міжособистісних відносин);

- саме управлінська взаємодія за своєю формою є досить різноманітним процесом і може бути реалізовано на різних етапах управління;

- робота в умовах постійного дефіциту часу (сучасний менеджер знаходиться в ситуації, де потрібно швидко прийняти рішення з даного питання, намітити план дій щодо вирішення іншої задачі, тут же переключитися і провести переговори щодо третього перспективного питання, потім проконтролювати хід виконання важливої роботи тощо).

Всі перераховані вище особливості можуть викликати стан напруження в управлінців і погіршення загального стану. Отже, необхідно працювати над усуненням напруження для ефективної трудової діяльності.

Зняти психологічне напруження можна за допомогою різних методів і способів:

- метод регулювання дихання (для регуляції напруги полягає в повторенні сполучень глибокого вдиху з подальшим тривалим видихом; спокійне впорядковане дихання сприяє емоційному вирівнюванню);

- метод м'язового розслаблення (сприяє зняттю не тільки психічного, але і фізичного напруження; його мета - викликати відчуття тяжкості і теплоти в певних групах м'язів або кінцівках, бо саме теплота і тяжкість характеризують розслабленість і спокій);

- аромотерапія і релаксація в кінці робочого дня допоможе організму розслабитися та поновити сили.

Отже, психічне напруження в управлінців - природня і обов'язкова особливість активної діяльності особистості, яка може виникати внаслідок різних факторів, оскільки у керівників багато обов'язків. Оцінка управлінцем свого стану є істотним компонентом самоконтролю та самовиховання і, якщо необхідно, треба працювати над зниженням рівня напруження.

Список літератури

1. Львов Д.Е. Характеристика профессиональной деятельности управленца как субъекта межличностного влияния. Вестник Удмуртского университета. Серия «Философия. Психология. Педагогика». 2011.

2. Щербатых Ю. В. Стресс руководителя. Журнал "ШЕФ" №10. 2004.

*Науковий керівник: Шевцова О. М.,
канд. психол. наук, доцент*